Sollys

Af Lennart Kiil

Sollys bryder igennem skyerne over Huon-floden i Tasmanien. Skyerne kaster noget af lyset tilbage, resten når jordoverfladen.

JustinH. CC0. Wikimedia Commons.

I daglig tale en betegnelse for den synlige del af Solens elektromagnetiske stråling.

Solens stråling indeholder også ultraviolet og infrarødt lys, som ikke er synligt for mennesker.

Noget af Solens stråling passerer gennem atmosfæren og rammer jordens overflade. Mængden af Solens stråling, som rammer Jorden, kaldes insolation. Energi, fra det sollys der når Jorden, er drivkraften bag Jordens klima og økosystem.

De dele af Solens stråling, som ikke er synligt for mennesket, er også vigtige. Infrarødt sollys er varme, og ultraviolet lys er skadeligt for levende organismer. Men heldigvis blokeres det meste af Solens ultraviolette lys af Jordens ozonlag.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

Noget af strålingen, som rammer Jorden, reflekteres tilbage ud i rummet. Denne proces kaldes albedo. Omkring 30 procent af sollyset reflekteres af Jordens overflade og atmosfæren.

Den del af strålingen, som ikke reflekteres tilbage ud i rummer, bliver absorberet og omdannet til varme. Noget af denne varme forsvinder ud i verdensrummet, men noget af den bliver nær Jordens overflade på grund af drivhuseffekten. Drivhuseffekten opfanger varmen, og forhindrer den i at undslippe Jorden.

Mængden af energi, som Jorden modtager fra Solen, er næsten konstant. Der er en svag variation i solaktiviteten, som hænger sammen med antallet af solpletter. Nogle mener, at denne og andre længerevarende variationer i Solens stråling spiller en betydelig rolle i klimaforandring, men dette er kontroversielt.

Selvom den totale insolation er relativ konstant på Jorden, varierer den regionale fordeling af sollys i forhold til Jordens position i kredsløbet omkring Solen. Det er derfor, der findes årstider på Jorden.

Sollyset er også drivkraften i fotosyntesen. Det er processen, som planterne bruger til at lagre CO_2 fra oceanerne og atmosfæren og omdanne det til organisk materiale.

Husk at tage quizzen online på klimaleksikon.dk/opslag/sollys

Sådan henviser du til opslaget

Lennart Kiil: "Sollys". Klimaleksikon, klimaleksikon.dk/opslag/sollys, hentet 17. november 2026.

Klimaleksikon er gratis og uden login.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node